

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Henr. Ioh. Nepom. Crantz S.C.A. Maiestat. Consiliar.
Institut. Med. Et Mater. Medic. Vindob. Profes. Pub. Ord.
Acad. Imp. Nat. Curios. Et Societ. Botan. Flor. Sodal.
Materiæ Medicæ Et Chirurgicæ ...**

Crantz, Heinrich Johann Nepomuk

[Wien], 1765

II. Alcalescentia, Antiscorbutica.

urn:nbn:de:gbv:45:1-10189

II. ~~ALCALESCENTIA,~~ ANTISCORBUTICA.

ALLIUM *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis Liliorum. *Germ.* Knoblauch. *Gallis* Ail. *Anglis* Garlick.

ALLIUM *sativum*, seu *vulgare*, *staminibus alterne trifidis*, *foliis gramineis*, *capite bulbifero*, *radicibus in unum bulbum congruentibus.* HAL. *Philosoph. Transact.* Hoc graveolens, acre, subcausticum, sale volatilem concretum continere NEUMANN, penetrabilissimum esse, ex ulcere olens KERKRINGIUS, ex sudore PAULIN observarunt; ad hæc infusum obstructam urinam solvere BLAIR, prodesse calculosis omnium fere experientia, etiam in prophylaxin sumptum *Ephem.* N. C. HOYERUS, specificè podagræ mederi, TILÉMAN, a causa acida; ad vermes expertus laudat BINNINGERUS: Est etiam in hydrope diureticum potens, quo etiam hic morbus sæpe percuratur, in colica carminans, in hysterica passione naribus suppositum excitans: Ut spiritu frumenti, cui allium infusum, se perfricet æger in tympanitide, author est BORRICHIVS *de usu plantarum indigenarum.*

ALLIARIA *Offic. ERYSIMUM Botanicorum.* Classis Naturalis Cruciform. *Germ.* Knoblauch-kraut. *Anglis* Iack by the Hedge.

ALLIARIA *foliis cordatis*, interno raro usu, externo ad gangrænam plurima, non omnibus recepta officinis est.

BEC-

II. *ALCALESC. ANTISCORB.* 79

BECCABUNGA *Off. VERONICA* *Botanicorum.* Classis Naturalis Ringentium. *Germ.* Bachbungen. *Anglis* Brooklime.

VERONICA aquatica, foliis ovatis, racemis lateralibus; succo saponaceo aliis antiscorbuticis mitiori, plena, multum in referendis viscerum obstructionibus utilis, etiam in morbis cutaneis, ictero, laudata, in scorbuto maxime deprædicatur, sero lactis ad manipulum unum, duos, quatuor, decocta, etiam in succo expresso, defæcato, sumpta unciarum duarum mensura, bis ter de die; Adhæc iuvat ab acido ortam podagram diu adhibita.

Prostat *conserva.*

BRASSICA *vide* P.I. p. 19. 20.

CEPA *Offic. ALLIUM* *Botanicorum.* Classis Naturalis Liliorum. *Germ.* Zwiebel. *Gallis* Oignon. *Anglis* Onyon.

ALLIUM staminibus alterne trifidis, caule ad terram ventricoso. HALL. Aquæ septem octavas partes, & plurimum salis volatilis concreti, destillatum largitur, NEUMANN, ut magna vis in aqua stillatitia sit. IDEM. Cephæ vires calculum confringendi a plurimis adscriptæ, an veræ? Cocti, in cataplasma redacti bulbi, admodum maturant, etiam bubones KRAMER. *Commerc. Litterar. Norimberg.*

COCHLEARIA *Offic. Botanicor.* Classis Natur. Cruciform. *Germ.* Lesselkraut. *Gallis* Herbe aux Cuilliers. *Anglis* Scurvy-grafs.

COCHLEARIA folio radicali subrotundo; scorbuticis sacra, acrior quandoque, aliis temperanda.
Græn.

Grœnlandis ex acetosa, & cochlearia simul crescentibus, in scorbuto salus, BARTHOLINUS. Valet etiam in scelotyrbæ, hydrope, asthma, orthopnoea; specificè diureticam LINNÆUS habet. Manipulus semis infunditur feri lactis libræ uni: succus per chartam bibulam defæcatus, datur cochleatim, solus, vel sero lactis permixtus, ab uncia semis ad unam pro dosi. Succus cochleariæ cum vino pressus, præsentaneo ischuriæ remedio fuit, *Ephem. N. C.* *Conserva* recens utilis: Egregia aqua stillatitia, bona in cancro oris aquatico, ut & Spiritus.

DRABA *Off.* Lepidium *Botanicorum*, Classis Naturalis Cruciform.

LEPIDIUM *foliis lanceolatis, amplexicaulibus, dentatis*, in Austria adeo frequens, nondum officinis recepta, an non tanta copia nascitur, ut a vinis acidis, ortis malis medeatur?

ERUCA *Offic.* Brassica *Botanicorum*. Classis Naturalis Cruciform. *Germ.* weisser garten Rauhensenf. *Anglis* Rocket. *Gallis* Roquette.

BRASSICA *foliis lyratis, caule hirsuto, siliquis glabris*, acris, graveolens, acetariis stimuli loco additur; viscidos humores incidit, solida stimulat, in asthma, lethargo, paralyfi, hydrope, apoplexia serosa, laudanda in vino infusa: semen masticatum apophlegmatifans. In infuso vinoso, seroso, pugilli tres, Manip. Semis. Pulvis feminum a granis decem, ad quindecim pro dosi, etiam liberalius frigidis, datur.

ERY.

II. ALCALESC. ANTISCORB. 81

ERYSIMUM *Offic. Botanicorum*. Classis Naturalis Cruciform. *Germ.* Wegsenff. *Gallis* Velar. *Anglis* Hedgemustard. *Ital*is Eryfino.

ERYSIMUM *siliquis cauli appressis*, gustu acre, urens, pituitam potenter incidens, morbis pituitosis pulmonum abs febre, plurimum utile. Pulverem feminum contra calculum, drachmæ unius portione, in albo vino valere, FONTANUS.

Syrupus de Eryfino in asthma, & lentore acido, egregius.

NASTURTIUM HORTENSE *Offic. LEPIDIUM Botanicorum*. Classis Natur. Cruciform. *Germ.* Garten Kresse. *Anglis* Garden cresses. *Gallis* Cresson alenois.

LEPIDIUM *foliis oblongis, multifidis, incis.* Acris diuretica planta, valet in iisdem casibus: adsunt etiam præter herbam in officinis semina. Doses priorum. *Aqua* stillatitia ad vesicæ calculos mire præstans habetur. HARTMANN. *Praxi Chymiatri.*

NASTURTIUM AQUATICUM *Offic. Botanicorum* Sisymbrium. Classis Naturalis Cruciform. *Germ.* Wasser-Kresse. *Anglis* Water-Cresses. *Gallis* Cresson.

SISYMBRIUM *foliis pinnatis, angulosis, floribus super folia vix elatis*, minus acre cochlearia, omni laude in scorbuto lento maius, EUGALENUS, viscidos humores incidit, & per diuresim eliminat, in succo potum, per se cochleatim sumptum, aut fero, aut vino dilutum, uncæ semis, unius pondere: Infunditur etiam ad manipulum unum in libra aquæ. Phthilicos
Crantz M. M. T. II. F etiam

etiam curatos esse nasturtii aquatici, & lactis ebutyrati potu, N. C. *Ephem. Decad.* 2. Anno 8. Iterum ad calculum renum, lapid. Cancrorum drachmam unam, in aquæ nasturtii e succo destillatæ unciis duabus cum femisse, probatæ virtutis remedium esse, *Ephem. Decad.* 3. Anno 7. 8. habetur. Dum cerevisiæ dolio aliquot brassicas rubras capitatas, minutim conscissas, cum duodecim manipulis nasturtii aquatici, vel cochleariæ, & libra recentis raphani rusticani, infunderent, integras familias a scorbuto curatas, hoc potu ordinario diu utentes, vidit *Illustr. L. B. van SWIETEN. Comment. T. III.*

Conserva egregia est, *essentia*, *spiritus* laudabilis.

PORRUM *Off. Botanic.* ALLIUM. *Classis* Naturalis Liliorum. *Germ.* Lauch. *Gallis* Pourreau. *Anglis* Leek. *Ital*is Porro. *Pra*so.

ALLIUM *staminibus alterne trifidis, foliis gramineis, floribus sphaerice congestis, radice tunicata, cauli circumnata.* HAL. Culinaris potissimum, medicis usibus raro adhibetur, tamen decoctum porri ex potentissimis solventibus calculi, LOBB. habetur.

PIPER INDICUM *Off.* CAPSICUM *Botanicorum.* *Classis* Naturalis Pauci stam. *Germ.* Indianischer Pfeffer. *Gallis* Poivre d'inde.

CAPSICUM *annuum, igneum, rarius datur, hydropticis solum & asthmaticis utile, etiam glutinosum spontaneum domat. Dosis scrupulosa, ad grana quatuor. Hominum respiratiõni noxium est, suffocat vapor omnes cimices, araneam, apes, panorpes, MARTINET de Respiratione insectorum. Piper muscis lethale.*

SCIL-

SCILLA *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis
Liliorum. *Germ.* Meer Zwibel. *Gallis* Squille.
Anglis Sea onions.

SCILLA *radice tunicata*, acris admodum & corrosiva, recens viscidos humores potenter incidens, & solida exstimulans. Pura ad grana duo, tria, cum saccharo trita, horrendas sæpe in pectoris hydrope anxietates citissime, etiam insomnes noctes, orthopnœam sustulit, TYSSOT *de Hydrope*. Cæterum præparata in asthma, orthopnœa, Lethargo, hydropis tum alia specie, tum illa pectoris multum in usu est dosi granorum quinque, ad decem. Infunditur pariter a drachma una, ad drachmas duas in vino, quod tamen vomendi conatus excitat, quo casu aliis corrigendum est, ut aqua Cinnamomi lactea Baccis iuniperi, aut iuniperi spiritus, corticis peruviani virtute.

Cæterum acre, & penetrans remedium sæpe in toto corpore sævos dolores ciet, imo & mobiles in convulsiones agit, utrumque tamen incommodum camphoram auferre HALLERUS apud TYSSOTTUM testatur. Ventriculi vires deiecit, quos cortex erigit, & sanguinem solvit, ut in dissolutione humorum cum eo caute mercandum sit, & ubi scirrhus cum febricula, cancer periculo non caret. TYSSOT *de Hydrope*.

Acetum squilliticum, & *oxymel squilliticum* heroica medicamenta sunt, vel per se cochleatim exhibita, vel aliis ad unciam mixta; mane & vesperi bina cochlearia aceti squillitici calculosus hausit, & multos calculos excrevit. *Acta N. C.* Vol. III. Sæpe tamen & hoc intolerabiles anxietates excitat TYSSOT l. c. Terræ foliatæ iunctum egregium est Hydrope remedium & a causa frigida mucosa singultientibus plus una vice auxilio fuit.

SINAPI *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis
Cruciform. *Germ.* Senff. *Gallis* Mustard. *Anglis* Mustard. *Italis* Senape.

SINAPIS *filiquis glabris, tetragonis*, semen, maxime officinis receptum, acerrimum, corrosivum, externe corpori applicatum rubefaciens, utile, interne raro datur. Datur tamen in prophylaxim apoplexiæ puitosæ, HOFFMANN, in curationem lethargi, paralysis. Ante paroxysmum febris intermittentis, maior dosis spiritu iuniperi diluta, assumpta, lethalis. L. B. van SWIETEN. Tamen scorbuticis prodest, CHOMEL. Externe in rubefacientibus, sinapismis, princeps, mollioribus, ut unguento de Althæa, pulpa ceparum dilutum, intritum, tineam, & impetiginem sanat, FORESTUS. An tuto, emplastro subactum, faciei, ut hæc a variolis immunis præstetur, imponitur? ut id quidem fieri Cl. ROSEN reliquit.

TRIFOLIUM FIBRINUM *Offic. MENYANTHES Botanicorum.* Classis Naturalis
Pauci-stam. *Germ.* Biberklee. *Anglis* Buch-bean.

MENYANTHES *foliis ternatis*, multum saponacea, amara, antiscorbutica, & anti-arthritis, per excellentiam dicta, SIMON PAULI, SCHULTZ. Arthritidi præsentanea medicina, BOKELMANN, FRANCI, rheumatismo, podagræ utilis, etiam in nephritide laudatur, L. in obstructionibus, ictero summum remedium est, BOKELMANN, & asthmatis hypochondriaco præsens subsidium, IDEM; cochlearia, nasturtio, in scorbuto efficacius, IDEM. Notari meretur, antiscorbuticarum vim in humido, & sapido esse, perire siccatis plantis, hinc in succo dandas, usum harum in hypochondriacis, melancholicis utilem. Pulvis

vis

vis radice acrioris purgat drachmæ pondere. Plantæ manipulus semis infunditur in libra una feri lactis recentis, etiam succus in eodem datur, uncie semis, unius dosi.

VICTORIALIS *Offic.* ALLIUM *Botanicorum.* Classis Naturalis Liliorum. *Germ.* Siegwurtz.

ALLIUM *radice oblonga, reticulo obducta,* ad spasmos abdominales gravidarum ex amuleto suspensum, laudat HALLERUS. Cæterum ad usus magicos plurimum adhibetur.

III. INCIDENTIA SALINA.

SALIA dicuntur corpora linguæ saporem imprimentia, aqua solubilia igne vel fluentia vel volatilia; hæc quidem omnia acida sunt vel alcalica vel media, possent etiam addi terrea. Quæ ad hanc Classem Attenuantium spectant, potissimum media sunt & alcalica: de prioribus hic, de posterioribus Tomo III. potissimum dicam.

Sunt vero salia media, alias & Neutra, & Enixa dicta, ea salia, quæ intimiori & saturatori acidi & alcali connubio exsurgunt: criteria igitur horum exactissima, eorundem principia sola esse possunt, docent syncrasis, diacrisis minime syrupus violarum ut contendere Pharmacopæi possent vide NEUMANNI *Commentat. de syrupi violarum commistione ad probanda liquida insufficienti & fallaci Miscel. Berolin. T. III. IV. insertam.* CARTHEUSERI *Hydrologiam*, aquarum